

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/86/2019
Identifikačné číslo spisu: 8114205888
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8114205888.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefaničova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, proti žalovanému Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimanna, so sídlom Hollého 14, 081 81 Prešov, IČO: 00 610 577, zastúpenému advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária GOGA a spol., s.r.o., so sídlom Žriedlová 3, 040 01 Košice, IČO: 36 863 947, o zaplatenie sumy 170.038,15 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cob/43/2018-155 z 25. apríla 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Cob/43/2018-155 z 25. apríla 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 21Cb/105/2014-71 z 24. novembra 2016 konanie v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 34.001,63 €, v časti týkajúcej sa zaplatenia 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 € od 2. marca 2010 do zaplatenia, v časti týkajúcej sa zaplatenia 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 € od 1. marca 2010 do 1. júna 2010, v časti týkajúcej sa zaplatenia 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 € od 3. marca 2010 do 1. septembra 2010 a v časti týkajúcej sa zaplatenia 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 13.985,21 € od 1. marca 2010 do 1. decembra 2010 zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 118.292,04 €, 9% ročný úrok z omeškania zo sumy 34.001,63 € od 2. júna 2010 do zaplatenia, 9% ročný úrok z omeškania zo sumy 34.001,63 € od 2. septembra 2010 do zaplatenia, 9% ročný úrok z omeškania zo sumy 34.001,63 € od 2. decembra 2010 do zaplatenia, 9% ročný úrok z omeškania zo sumy 16.287,15 € od 2. marca 2011 do zaplatenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 €, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40%.

2. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že dňa 31. mája 2006 uzatvoril žalobca ako poisťiteľ so žalovaným poistnú zmluvu číslo: 80-7003551. Zmluvný vzťah založený touto zmluvou sa s poukazom na ust. § 261 ods. 1,2 a 6 Obchodného zákonníka účinného v čase uzavretia predmetnej zmluvy posudzoval podľa Obchodného zákonníka. Konštatoval, že súčasťou

zmluvy sú všeobecné poisťné podmienky (ďalej len „VPP“), osobitné poisťné podmienky (ďalej len „OPP“), zmluvné dojednania a vložky, ktoré upravujú jednotlivé druhy poistenia, na ktorých sa zmluvné strany dohodli. Predmetom poisťnej zmluvy číslo: 80-7003551 je živelné poistenie, poistenie strojov, poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti zdravotníckeho zariadenia a poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu. Celkové ročné poisťné bolo dohodnuté vo výške 4.097.333 Sk, t. j. 136.006,54 €. Zmluvnými stranami bolo ďalej dohodnuté, že poisťné sa bude platiť v štvrtročných splátkach vo výške 1.024.333 Sk, t. j. 34.001,63 € a je splatné 01. júna, 01. septembra, 01. decembra a 01. marca príslušného kalendárneho roka. Poisťná zmluva bola uzatvorená na dobu určitú na obdobie 60 mesiacov - od 1. júna 2006 do 1. júna 2011. Účinnosť predmetnej poisťnej zmluvy bola od 1. júna 2006. Bolo dohodnuté, že poisťné obdobie je jeden kalendárny rok.

3. Vykonaným dokazovaním mal ďalej za preukázané, že žalovaný uhradil žalobcovi poisťné len k dátumu 28. februára 2010. Pôvodnou žalobou v spojení s jej rozšírením si žalobca voči žalovanému uplatnil poisťné za obdobie od 1. marca 2010 do 1. júna 2011 v celkovej výške 170.038,15 €. Konštatoval, že žalobcovi však vznikol nárok na poisťné len za obdobie od 1. marca 2010 do 18. apríla 2011, keďže ku dňu 18. apríla 2011 poistenie podľa § 801 Občianskeho zákonníka zaniklo, tak ako to vyplýva z písomného oznámenia žalobcu zo dňa 18. augusta 2011, ktoré bolo adresované žalovanému. Za obdobie od 1. marca 2010 do 18. apríla 2011 vznikol žalobcovi voči žalovanému nárok na poisťné vo výške 152.293,67 €. Poukázal na to, že žalobu v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 34.001,63 €, ktorá predstavuje poisťné za obdobie od 1. marca 2010 do 31. mája 2010, vzal žalobca späť potom, čo akceptoval premlčaciu námietku vznesenú zo strany žalovaného. Poisťné za obdobie od 1. júna 2010 do 18. apríla 2011, ktoré ostalo, okrem iného, predmetom tohto konania predstavuje sumu 118.292,04 €. Na zaplatenie tohto poisťného vznikol žalobcovi voči žalovanému nárok. Pokiaľ ide o poisťné za obdobie od 19. apríla 2011 do 1. júna 2013 vo výške 17.744,48 € spolu s 9% p.a. úrokom z omeškania z tejto zmluvy od 2. marca 2011 zamietol. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi voči žalovanému nevznikol naň nárok, keďže poisťný vzťah založený predmetnou poisťnou zmluvou netrval počas celého pôvodne dohodnutého obdobia, t. j. od 1. júna 2006 do 1. júna 2011, ale len do 18. apríla 2011. Súd prvej inštancie poukázal na znenie ustanovenia § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, účinného ku dňu uzatvorenia poisťnej zmluvy medzi sporovými stranami, t. j. ku dňu 31. mája 2006, pričom táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejme s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

4. Ďalej poukázal na ustanovenie § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka (správne 2 - poznámka dovolacieho súdu) účinného ku dňu 31. mája 2006, podľa ktorého sa touto časťou zákona spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi štátom, samosprávnou územnou jednotkou alebo právnickou osobou zriadenou zákonom ako verejnoprávna inštitúcia, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti. Na tento účel sa za štát považujú aj štátne organizácie, ktoré nie sú podnikateľmi, pri uzavieraní zmlúv, z ktorých obsahu vyplýva, že ich obsahom je uspokojovanie verejných potrieb.

5. Poukázal aj na ustanovenie § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka účinného ku dňu 31. mája 2006, podľa ktorého zmluvy medzi osobami uvedenými v odsekoch 1 a 2, ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona, a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, spravujú sa príslušnými ustanoveniami o tomto zmluvnom type v Občianskom zákonníku a týmto zákonom.

6. Konštatoval ďalej, že neobstojí tu argumentácia žalovanej strany v tom smere, že ak by sa malo aplikovať ustanovenie § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, tak vo vzťahu k žalovanému by to mohlo byť len vo vzťahu zabezpečovania verejných potrieb, keďže vyslovil názor, že obsahom celej predmetnej poisťnej zmluvy je uspokojovanie verejných potrieb. Za verejnú potrebu považoval uzatvorenie živelného poistenia, poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti zdravotníckeho zariadenia a poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu vo vzťahu k verejnému majetku spravovanému žalobcom ako štátnou príspevkovou organizáciou.

7. Poisťné za obdobie od 1. júna 2010 do 18. apríla 2011, ktoré, okrem iného, ostalo predmetom tohto

konania, predstavuje sumu 118.292,04 €. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že na zaplatenie tohto poistného vznikol žalobcovi voči žalovanému nárok a preto oprávnenej žalobe v tejto časti vyhovel a zaviazal žalovaného na zaplatenie tejto sumy v prospech žalobcu, a to napriek vznesenej námietke premlčania zo strany žalovaného. Žalobca nárok na zaplatenie sumy 118.292,04 € uplatnil voči žalovanému na súde pred uplynutím štvorročnej premlčacej doby pritom otázku premlčania týchto nárokov posudzoval podľa ustanovení Obchodného zákonníka a uzavrel, že nárok žalobcu na zaplatenie poistného vo výške 118.292,04 € nie je premlčaný.

8. Keďže sa žalovaný dostal do omeškania s úhradou svojich peňažných záväzkov uložil súd žalovanému v súlade s § 369 Obchodného zákonníka, v spojení s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (účinným do 31. januára 2013), zaplatiť príslušný zákonný 9% ročný úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po splatnosti tej - ktorej pohľadávky žalobcu, a to až do doby poskytnutia riadneho plnenia zo strany žalovaného, t. j. do zaplatenia. Súd teda zaviazal žalovaného aj na zaplatenie 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 € od 2. júna 2010 do zaplatenia, 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 € od 2. septembra 2010 do zaplatenia, 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 34.001,63 € od 2. decembra 2010 do zaplatenia a 9% ročného úroku z omeškania zo sumy 16.287,15 € od 2. marca 2011 do zaplatenia.

9. V súlade s ust. § 369c Obchodného zákonníka v spojení s § 2 nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka, uložil súd žalovanému zaplatiť paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 € v prospech žalobcu.

10. O nároku na náhradu trov tohto konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. a priznal žalobcovi podľa pomeru jeho úspechu voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40% (70% - 30% = 40%) s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 1Cob/43/2018-155 z 25. apríla 2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa druhej až štvrtej výrokovej vety podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov konania.

12. Odvolací súd konštatoval, že sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré posúdil ako zodpovedajúce kritériám uvedeným v § 220 CSP, konštatujúc správnosť dôvodov v ňom uvedených a v podstatných bodoch na ne v zmysle § 387 ods. 2 CSP odkázal. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia dodal, že v súvislosti s predmetom konania najskôr skúmal povahu právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, ktorého podstatou bolo poistenie žalovaného pre prípady poistných udalostí vzniknutých v rámci zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky žalovaného a v tomto kontexte sa odvolací súd zaoberal otázkou, či medzi stranami sporu vzniknutý záväzkový vzťah (ne)podlieha režimu v ustanovení § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka. Odvolací súd pri posudzovaní charakteru záväzkového vzťahu za určujúce považoval tie kritériá, ktoré zákon v uvedenom ustanovení uvádza, a to jednak povahu subjektov vystupujúcich v tomto vzťahu a jednak povahu samotného záväzku v tom smere, či sa týkal zabezpečovania verejných potrieb. Z hľadiska subjektov, v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania, dospel k záveru, že na strane žalobcu išlo o podnikateľský subjekt, pričom jeho záväzok súvisel s jeho podnikateľskou činnosťou a na strane objednávateľa (žalovaný) išlo o štátnu organizáciu, ktorá síce nie je priamo podnikateľom, ale je zdravotníckym zariadením ústavnej starostlivosti poskytujúcim zdravotnú starostlivosť na základe povolenia a ide o subjekt verejného práva v rámci záväzkových vzťahov týkajúcich sa zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky.

13. Odvolací súd poukázal na ustanovenie § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi a pri ich vzniku je zjavné, s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Ďalej odcitoval ustanovenie § 261 ods. 2

Obchodného zákonníka, podľa ktorého sa touto časťou zákona spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti. Napokon odcitoval aj § 261 ods. 9 Obchodného zákonníka, podľa ktorého zmluvy medzi osobami uvedenými v odsekoch 1, 2, ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, spravujú sa príslušnými ustanoveniami o tomto zmluvnom type v Občianskom zákonníku a týmto zákonom. Odvolací súd dospel k záveru, že sa jedná v preskúmvanej veci o záväzkový vzťah vzniknutý medzi stranami sporu, ktorý podlieha režimu ustanovení § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, pričom tento uplatnený nárok je potrebné aplikovať aj na príslušné úroky z omeškania, ktoré žalobca požaduje. Mal za to, že v Obchodnom zákonníku je obsiahnutá aj komplexná úprava inštitútu premlčania a je nezávislá od úpravy tohto inštitútu v Občianskom zákonníku. Obsah zmlúv o poistení sa nepochybne riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ale právne vzťahy vzniknuté na základe týchto zmlúv podliehajú obchodnoprávnej úprave, lebo tieto otázky - inštitút premlčania možno riešiť v zmysle ust. § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka. Odvolací súd konštatoval, že odvolateľ namieta vo svojom odvolaní len režim premlčania a preto sa odvolací súd zaoberal iba touto odvolacou námietkou. Žalovaný nenamietal výšku priznaných nárokov žalobcovi súdom prvej inštancie.

14. Poznamenal, že zákonodarcu nejednoznačne vyjadril presvedčivosť kritérií, na základe ktorých sa rozlišuje medzi obchodnoprávnym a občianskoprávnym režimom určitého záväzkového vzťahu. Je tak do budúcnosti úlohou zákonodarcu zvoliť také kritériá vzťahu medzi jednotlivými úpravami súkromného práva, ktoré by neboli vágne, a pri ktorých by nevznikal stav právnej neistoty, týkajúci sa vlastností špecifického právneho stavu. Vyslovil názor, že neprispieva k právnej istote, ak ani po štvrtstoročí účinnosti Obchodného zákonníka nepanuje právna istota v otázke premlčania. Kým však k legislatívnej zmene nedôjde, je úlohou všeobecných súdov vykladať predmetné ustanovenia tak, aby bola zabezpečená právna istota, predvídateľnosť právnych následkov a závery o aplikácii týchto pravidiel boli odôvodnené a vecne rozhodnuté ústavne konformným spôsobom o čo sa snažil aj odvolací súd.

15. Uzavrel, že súd prvej inštancie v preskúmvanej veci dostatočne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správny skutkovým zisteniam a návrh žalobcu aj správne právne posúdil.

16. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP a s ohľadom na skutočnosť, že v odvolacom konaní žalovaný úspech nemal a žalobca nepožadoval náhradu trov odvolacieho konania.

17. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, prípadne ho zmeniť a žalobu zamietnuť. Prípustnosť dovolania vyvodil dovolateľ z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP. Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu, že na prejednávajúcu právnu vec aplikoval nesprávnu právnu normu. Konštatoval, že v odseku 23 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu citované znenie § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka bolo do Obchodného zákonníka inkorporované až o takmer 7 rokov po uzatvorení poistnej zmluvy zákonom č. 9/2013 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1. februára 2013. Ďalej poukázal na bod 21 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, z ktorého je podľa dovolateľa zrejmé, že odvolací súd nevníma podstatný rozdiel k danej veci medzi tým, či obsahom poistnej zmluvy je zabezpečenie verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky. Podstata rozlíšenia obsahu týchto dvoch pojmov rezonuje iba v ustanovení § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia poistnej zmluvy, pričom zmysel ich rozlíšenia sa stratil až v neskoršom znení účinnom od 1. februára 2013. Poukázal na ustanovenie § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia poistnej zmluvy, z ktorého vyplýva, že žalovaná ako štátna príspevková organizácia sa pre účely výkladu daného ustanovenia považuje za štát iba v prípade uzavierania zmlúv, ktorých obsahom je uspokojovanie verejných potrieb. Vyslovil názor, že obsahom predmetnej poistnej zmluvy nie je uspokojovanie verejných potrieb, ale nanajvýš zabezpečovanie vlastnej prevádzky. Ďalej uviedol, že obsahom záväzku je uspokojovanie verejných potrieb iba vtedy, ak bezprostredne a priamo smeruje k naplneniu tohto cieľa, teda je nevyhnutné, aby sledovaný vzťah bol primárny. Pri uzatváraní poistných

zmlúv na krytie všeobecnej zodpovednosti (§ 420 OZ) alebo prevádzkovej zodpovednosti za škodu (§ 420a) prípadne iných typov osobitnej zodpovednosti za škodu (§ 421 a nasl. OZ) podľa jeho názoru pôjde vždy len o záväzky, ktorých obsahom je zabezpečovanie vlastnej prevádzky, hoci tieto zmluvy uzatvára žalovaný ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, teda ako osoba, ktorá primárne vykonáva verejnoprospešnú činnosť. Rozhodnutie odvolacieho súdu žalovaný označil za nenaplnajúce zákonné požiadavky, ktoré na neho kladie právna úprava. Odvolaciemu súdu vytýkal, že vo svojom rozhodnutí jasne a výstižne nevysvetlil ako posúdil podstatné právne argumenty žalovanej ohľadom posúdenia obsahu poistnej zmluvy z pohľadu splnenia podmienky zabezpečovania verejných potrieb či vlastnej prevádzky, prípadne nevysvetlil, z akého dôvodu nie je skúmanie obsahu týchto pojmov podstatné. V súvislosti s ďalším dovolacím dôvodom a to rozdielnym rozhodovaním dovolacieho súdu o právnej otázke (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP) dovolateľ uviedol, že pokiaľ mal odvolací súd aplikovať § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, mal na daný právny vzťah aplikovať túto právnu normu v znení účinnom ku dňu uzatvorenia poistnej zmluvy, teda k 31. augustu 2006 (správne k 31. máju 2006 - poznámka dovolacieho súdu), podľa ktorej sa žalovaná ako štátna príspevková organizácia považuje za štát iba v prípade uzavierania zmlúv, ktorých obsahom je uspokojovanie verejných potrieb. Odvolací súd tak aplikáciou inej normy nezákonne vylúčil spornú otázku, ktorú bolo potrebné v danom prípade vyriešiť ako rozhodujúcu. Uzavrel, že nakoľko dovolací súd rozhoduje v porovnateľnej veci rozdielne, teda pri posudzovaní obsahu hmotnoprávných vzťahov aplikuje právnu normu účinnú v čase hmotnoprávneho úkonu, ktorý zakladá uplatnené právo, má žalovaná za to, že je daný aj tento dovolací dôvod. V súvislosti s dovolacím dôvodom a to neriešením otázky dovolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) dovolateľ uviedol, že nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu o správnom posúdení súdom prvej inštancie. Namietal, že súd prvej inštancie uzavrel právne posúdenie vzťahu bez bližšieho zdôvodnenia, prečo považoval obsah poistnej zmluvy za uspokojovanie verejných potrieb. Nevysporiadal sa teda dostatočne (vôbec) s rozhodujúcimi argumentmi žalovaného, ktoré žalovaná namietala a podrobne odôvodňovala, prečo obsahom poistnej zmluvy nie je uspokojovanie verejných potrieb, ale len zabezpečenie vlastnej prevádzky, čo by u žalovanej vylúčilo aplikáciu § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia poistnej zmluvy a právny vzťah by bolo nutné posudzovať ako občianskoprávny. Uzavrel, že ak by sa aj v teoretickom prípade (ktorý žalovaný odmieta) záväzok z poistnej zmluvy považoval za taký, ktorého obsahom je uspokojovanie verejných potrieb, súd prvej inštancie sa žiadnym spôsobom nevysporiadal so skutočnosťou, že obsahom poistnej zmluvy nie je výlučne poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú osobám v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ale aj druhovo iné poistenie, a to živelné poistenie, poistenie strojov a poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu. Nevyriešenou otázkou by tak bolo právne posúdenie poistnej zmluvy obsahujúcej viacero druhov poistenia, či jej obsahom je uspokojovanie verejných potrieb alebo zabezpečovanie vlastnej prevádzky.

18. Podaním zo dňa 30. septembra 2019 požiadal žalovaný v zmysle § 444 ods. 1 CSP o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie. Poukázal na to, že žalovaný ako väčšina slovenských nemocníc zápasí dlhodobo s nepriaznivou finančnou situáciou a finančné prostriedky sa snaží predovšetkým investovať do nákupu liekov, zdravotníckeho materiálu nevyhnutného pre kvalitné poskytovanie zdravotníckej starostlivosti. Konštatoval, že nedisponuje potrebnými finančnými prostriedkami, ktoré by mohol uhradiť bez následku priameho ohrozenia plnenia základných úloh ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti a jej bežného chodu.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) pred samotným vecným prejednaním dovolania najskôr skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

20. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

21. Podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu

vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

23. Dovolateľ v dovolaní ako dôvod, z ktorého vyvodzuje jeho prípustnosť, uvádza ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, keď v dovolaní poukazuje na vady odôvodnenia napadnutého rozsudku a uvádza, že právne závery odvolacieho súdu, sú tak zmätočné, že sú dôvodom pre zrušenie napadnutého rozsudku.

24. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu. Pritom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04).

25. K namietanej vade zmätočnosti pre nedostatočnú odôvodnenosť rozhodnutí vo veci konajúcich všeobecných súdov dovolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko R 2/2016. Právna veta tohto stanoviska znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu stanoviska najvyššieho súdu nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne (k tomu pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo 2/2016 z 11. apríla 2017).

26. Uplatnenie druhej vety stanoviska najvyššieho súdu, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety, sa týka výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O takýto prípad podľa názoru najvyššieho súdu ide aj v prejednávanej veci.

27. Podľa § 383 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

28. Dovolací súd dal za pravdu dovolateľovi, ktorý označil odôvodnenie odvolacieho súdu, za natoľko rozporné, že zakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Vychádzajúc z bodu 23 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu odvolací súd aplikoval na predmetný vzťah § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení: „Touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.“ Odvolací súd aplikoval túto právnu normu v znení účinnom od 1. februára 2013. Súd prvej inštancie však založil svoje rozhodnutie na ustanovení § 261

ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu 31. máju 2006, teda ku dňu uzatvorenia poistnej zmluvy účastníkmi, ktoré nie je totožné so znením účinným od 1. februára 2013. So zreteľom na uvedené sa dovolací súd potom stotožnil s názorom dovolateľa, že prekvapujúco a rozporne vyznieva záver odvolacieho súdu vyjadrený v bode 31 odôvodnenia jeho rozsudku, keď odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie návrh žalobcu aj správne právne posúdil. V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu absentuje aj vysvetlenie dôvodu, pre ktorý daný vzťah neposudzoval podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia poistnej zmluvy účastníkmi. Vychádzajúc z uvedeného, sa odvolací súd stotožnil aj s konštatovaním žalovaného, že aplikáciou inej normy vylúčil spornú otázku, ktorú bolo potrebné v danom prípade vyriešiť ako rozhodujúcu, respektíve chýba presvedčivé odôvodnenie prečo nie je žalovaným zdôrazňované rozlišovanie pojmov zabezpečenie verejných potrieb alebo zabezpečenie vlastnej prevádzky potrebné. V súvislosti s tým, sa odvolací súd nevysporiadal ani s ďalšou námietkou žalovaného, že obsahom zmluvy je nielen poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú osobám v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti ale jej obsahom sú aj druhovo iné poistenia a to živelné poistenie, poistenie strojov a poistenie všeobecnej zodpovednosti za škodu napriek tomu, že posúdenie obsahu zmlúv je rozhodujúce pre určenie, či je potrebné predmetný záväzkový vzťah a teda aj dĺžku premlčacej lehoty posudzovať podľa ustanovení Obchodného alebo Občianskeho zákonníka.

29. So zreteľom na uvedené odvolací súd v odôvodnení jeho rozhodnutia (a to ani pri spojení rozsudkov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) nenaplnil požiadavky plynúce zo základného práva žalovaného na súdnu ochranu, keďže odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nemožno považovať za uspokojujúce. Postupom súdov teda došlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá zakladá porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu podľa § 450 CSP na ďalšie konanie, v ktorom sa vysporiada s vytýkanými vadami, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP. V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku nerozhodoval dovolací súd o žalovaným podanom návrhu na odklad vykonateľnosti.

30. Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (ktoré zakladá prípustnosť a aj dôvodnosť dovolania), dovolací súd sa už ďalej nezaoberal skúmaním prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP, keďže preskúmanie právneho posúdenia veci odvolacím súdom nie je ani možné, nakoľko odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu neobsahuje žiadny relevantný právny záver, ktorého správnosť alebo nesprávnosť by mohol dovolací súd v tomto štádiu dovolacieho konania (vady odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) preskúmať.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.